

Ефективна комунікація	Самоконтроль	Емпатія	Кооперація	Аналіз проблем і прийняття рішень	Запобігання конфліктам та їх розв'язання	Асертивність	Самооцінка, самоповага	Повага до прав людини	Гендерна чутливість	Активне громадянство
-----------------------	--------------	---------	------------	-----------------------------------	--	--------------	------------------------	-----------------------	---------------------	----------------------

Тема 3. Наука спілкування

Мета

Навчити дітей розрізняти вербальні і невербальні способи спілкування, показати важливість ставлення до інших з повагою, навчити робити компліменти.

Результати навчання

Наприкінці заняття учні:

- називають способи спілкування: слова, міміка, жести;
- розпізнають невідповідність між словами та мовою тіла;
- демонструють уміння робити компліменти.

Обладнання і матеріали

- Класна дошка і кольорова крейда або фліпчарт і фломастери.
- Комп'ютер, доступ до Інтернету, мультимедійний проектор (бажано).
- Картки з компліментами (Додаток 3.1.).

Що підготувати заздалегідь

- Роздрукувати роздаткові матеріали для учнів та додатки для вчителя, перевірити презентацію і відео до теми.
- Підготувати волонтерів для розігрування компліментів.

Орієнтовний план уроку

Стартові завдання	3хв.
Вправа «Вчимося розрізняти способи спілкування»	5 хв.
Вправа «Щире і нещире спілкування» (Мультфільм «Колобок»)	13 хв.
Вправа «Вчимося робити компліменти»	12хв.
Підсумкові завдання	7 хв.
Усього тривалість	40 хв.

Стартові завдання (повторити попередній матеріал і перейти до нового)

1. Зворотний зв'язок з минулим заняттям: «Про що ми говорили на минулому уроці?» Вислухайте відповіді, підсумуйте: «На минулому уроці ми з вами говорили про спілкування і взаємодопомогу в родині».
2. Назвіть тему уроку: «Цей урок також присвячено спілкуванню. Сьогодні ви дізнаєтесь, що люди можуть спілкуватися не лише словами, а й за допомогою мови тіла. Також навчитесь розрізняти щире і нещире спілкування та потренуєтесь робити і приймати компліменти».
3. Вправа на знайомство. Запропонуйте учням по черзі назвати своє ім'я і сказати, на яку тему вони люблять спілкуватися з друзями. Наприклад: «Мене звати Катя. Я люблю говорити зі своїми друзями про музику».
4. Інформаційне повідомлення (поняття «спілкування»).

Слово вчителя: «Спілкування – це обмін думками, новинами, враженнями, тобто повідомленнями. Ось, наприклад, я хочу попросити вас поводитися тихо. Як я можу це зробити?»

1. Сказати «Тихо!» або прошепотіти «Ч-ш-ш-ш!».
2. Притиснути палець до губів чи показати, наче «застібаю» губи бличкавкою.

Отже, люди можуть спілкуватися за допомогою слів і за допомогою міміки та жестів. Міміка – це вираз обличчя, а жести – це рухи руками».

Вправа «Вчимося розрізняти способи спілкування» (навчити розрізняти вербальні і невербальні способи спілкування)

1. Запропонуйте учням виконати Завдання 1 із Роздаткових матеріалів для учнів.

Запитання для обговорення:

- Хто зображений на малюнках.
- Хто з цих людей спілкується словами, а хто – без слів?

Завдання 1

Спілкування – це обмін повідомленнями. Люди можуть спілкуватися за допомогою слів і без них.

Розгляньте малюнки і дайте відповіді на запитання:

- ✓ Хто зображений на малюнках?
- ✓ Хто з цих людей спілкується словами, а хто – без слів?

53

2. Запропонуйте учням виконати Завдання 2 із Роздаткових матеріалів для учнів.

Запитання для обговорення:

- Що говорять клоуни?
- Покажіть, як вони це роблять?

Підсумуйте: «Пантоміма – це мова тіла, коли актор грає свою роль лише за допомогою міміки, жестів і виразних рухів».

Завдання 2

Пантоміма – це мова тіла, коли актор грає свою роль лише за допомогою міміки, жестів і виразних рухів.

Розглянь малюнки і відгадай, що «говорять» клоуни. З'єднай стрілочками малюнки і текст.

54

Запропонуйте бажаним показати пантоміму:

«Живіт болить»;

«Погано чути»;

«Неприємне на дотик»;

«Ой, гаряче!»;

«Який приємний запах!».

Підсумуйте: «Міміка і жести допомагають у спілкуванні. Наприклад, з їх допомогою ви можете відрізнити щирі слова від нещирих».

Вправа «Щире і нещире спілкування»
(навчитися розрізняти нещире спілкування як невідповідність вербальних і невербальних повідомлень)

3. Запропонуйте учням виконати Завдання 3 із Роздаткових матеріалів для учнів.

Завдання 3

Пронумеруй малюнки: 1) «Так не можна робити!»; 2) «Вітаю!»; 3) «На добраніч!»; 4) «Дозвольте сказати».

Покажи пантомімою:

- ✓ «Живіт болить»;
- ✓ «Погано чути»;
- ✓ «Неприємне на дотик»;
- ✓ «Ой, гаряче!»;
- ✓ «Який приємний запах!».

55

1. Слово вчителя: «Коли хтось щиро радіє зустрічі з тобою, це зрозуміло не лише з його слів, а й з радісної усмішки, голосу. А якщо людина прикидається, її слова не відповідають мові тіла. Слід навчитися розуміти наміри співрозмовника – добрі вони чи лихі. У цьому допоможуть голос, вираз обличчя, мова тіла. Інакше можуть статися неприємності».

2. Перегляд мультфільму «Колобок» (10 хв.) (зверніть увагу дітей на те, що на прикладі Лисички вони будуть аналізувати щире і нещире спілкування).

<http://autta.org.ua/ua/materials/material/Kolobok11111/>

Запитання для обговорення:

- Що говорила Лисичка, коли зустріла Колобка?
- А про що вона думала насправді? *(Зверніть увагу на її жести, голос).*
- Що видавало справжні наміри Лисички – її голос чи мова тіла?
- Чому Колобок не втік від Лисички? *(Вона приховала свої наміри за улюбленими словами).*

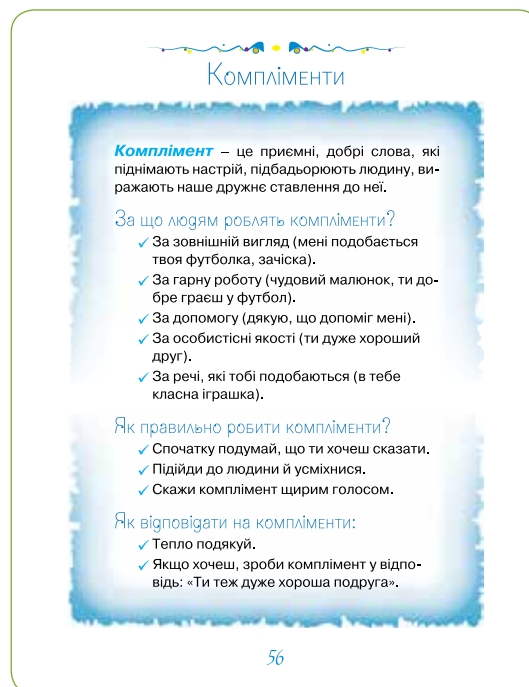
Підсумуйте: «Отже, якщо стежити за голосом, виразом обличчя співрозмовника, то можна дізнатися про щирість його намірів».

Вправа «Вчимося робити компліменти» (навчити робити і приймати компліменти)

1. Повідомте: «Для дружнього спілкування дуже важливими є вміння ро-

бити компліменти. Комплімент – це приємні, добрі слова, які піднімають настрій, підбадьорюють людину, показують ваше дружнє ставлення до неї.

2. За допомогою презентації та пам'ятки «Як робити компліменти» із Роздаткових матеріалів для учнів ознайомте дітей із типами компліментів, словами, які можна використовувати для компліментів.

3. Підготуйте волонтерів для демонстрації уміння робити компліменти.

Приклад діалогу:

- Привіт, Сашко!
- Привіт!
- У тебе новий телефон? Можна подивитись?
- Будь-ласка.
- Ух ти! Який класний!

- Дякую, мені він теж подобається. До речі, у тебе теж класний телефон.
- Дякую.

4. Гра «Комплімент» (*вчити розпізнавати щирі і нещирі компліменти*)

- Роздайте дітям картки з компліментами (Додаток 3.1).
- Учні по черзі зачитують комплімент. Якщо вони витягли картку з щасливим смайликом, то зачитують комплімент щирим голосом, а якщо з похмурим – нещирим.
- Інші діти мають вгадати, який це комплімент – щирий чи нещирий.

Запитання для обговорення:

- За якими ознаками ви впізнавали щирий і нещирий комплімент?

Підсумуйте: «Для дружнього спілкування важливо завжди робити щирі компліменти».

Підсумкові завдання (закріпити отримані знання)

1. Зачитайте висновки:

- Спілкування — це обмін думками, новинами, враженнями, повідомленнями.
- Люди спілкуються не лише за допомогою слів, а й без них — за допомогою міміки та жестів.
- Щирі компліменти дуже важливі у спілкуванні.

2. Домашнє завдання (*виконується за бажанням дітей*).

Запропонуйте бажачим виконати Завдання 4 у Роздаткових матеріалах для учнів (*записати своє ім'я у рамочці і попроси друга (друзів) написати компліменти*).

Завдання 4

 Прочитай інформацію на попередній сторінці. Запиши своє ім'я у рамочці і попроси друга (друзів) написати тобі комплімент(и). Щиро подякуй і зроби комплімент у відповідь.

Ім'я: _____

Мені подобається твоя (твій) _____

Мені подобається, як ти _____

У тебе добре виходить _____

Дякую за _____

Ти дуже _____

57

3. Завершальна вправа «Компліменти». Запропонуйте учням по черзі кидати м'яч іншим учасникам, наприклад, зі словами: «Мені подобається в тобі те, що ти...» Робити це треба якомога точніше, щоб м'яч було легко зловити. Висловитися повинні всі. По завершенні вправи всі дякують один одному за щирі слова оплесками.

Додаток 3.1

		
Чудова зачіска!	Класна сорочка!	Гарне взуття!
		
Чудова робота!	Ну, ти сьогодні просто красень (красуня)!	Ти справжній художник!
		
Ти справжній друг!	Ти сьогодні добре попрацював.	Класний велосипед!
		
Ти мені дуже допоміг!	В тебе справді милий песик.	Ти сьогодні найкращий футболіст!

		
Чудова зачіска!	Класна сорочка!	Гарне взуття!
		
Чудова робота!	Ну, ти сьогодні просто красень (красуня)!	Ти справжній художник!
		
Ти справжній друг!	Ти сьогодні добре попрацював.	Класний велосипед!
		
Ти мені дуже допоміг!	У тебе справді милий песик.	Ти сьогодні найкращий футболіст!